

YRITYSTOIMINNAN VEROTUS

YRITYSTOIMINNAN VEROTUS

Jaakko Ossa

KAUPPAKAMARI

© Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin Kamari Oy ja tekijä 2025

4., uudistettu painos

ISBN 978-952-246-979-3

ISBN 978-952-246-980-9 (Ammattikirjasto)

ISBN 978-952-246-981-6 (e-kirja)

Kansi ja taitto: Mikko Puranen

Visuaalinen ilme: Ea Söderberg

Paino: Meedia Zone OÜ

SISÄLLYS

LYHENNELUETTELO	12
ALKUSANAT 4. PAINOKSEEN	15
ALKUSANAT 3. PAINOKSEEN	16
ALKUSANAT 2. PAINOKSEEN	17
ALKUSANAT	18
I JOHDANTO	23
II TULOVEROJÄRJESTELMÄN PERUSTEET	31
1 Tulolajit	31
2 Tulolähdejako	33
3 Rajanvetotilanteita tuloverolakien välillä	37
3.1 Johdanto	37
3.2 Asunto- ja kiinteistökauppa	38
3.3 Kiinteistöliiketoiminta	42
3.4 Osakesijoittaminen ja arvopaperikauppa	43
3.5 Ammatinharjoittajan osakeomistus	47
3.6 Mikä on saastumisvaikutuksen merkitys?	49
3.7 Maatilatalouden tulolähteen suhde muihin tulolähteisiin	54
3.8 Muu tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta	56
3.9 Tulolähdejako henkilöyhtiön verotuksessa	57
4 Rajanveto tuloverolain ja perintö- ja lahjaverolain välillä	59
4.1 Osakeyhtiön ja työntekijän välinen luovutus	59
4.2 Osakkeenomistajien osakeluovutukset työntekijöille	61
4.3 Työntekijän saama etu lahjaa	62
4.4 Työntekijän saama etu tuloverotuksen kohteena	62
5 Yrityksen käsite perintö- ja lahjaverolaissa	63
5.1 Intressipiirijattelu	64
5.2 EVL:n muun omaisuuslajin merkitys	64
5.3 Harjoitetun elinkeinotoiminnan suuruuden merkitys	65
5.4 Arvopaperikauppa	67
5.5 Holdingyhtiö	68

5.6 Tytäryhtiöiden toiminnan luonne	68
5.7 Kiinteistöosakeyhtiö	70
III YRITYKSEN PERUSTAMINEN JA LISÄPÄÄOMITTAMINEN	73
1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	73
1.1 Perustaminen	73
1.2 Varallisuuden siirto elinkeinotulolähteeseen	73
2 Elinkeinoyhtymä	77
2.1 Avoimen ja kommandiittiyhtiön perustaminen	77
2.2 Sijoitus elinkeinoyhtymään	79
2.3 Taselainaus	80
3 Osakeyhtiö	83
3.1 Osakeyhtiön perustaminen	83
3.2 Apportti	84
3.3 Osakepääomansijoitus	85
3.4 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	85
IV TULON VERONALAISUUS JA MENON VÄHENNYS- KELPOISUUS SEKÄ NIIDEN JAKSOTTAMINEN	91
1 Tulon veronalaisuus	91
1.1 Akordi	94
1.2 Velan vanhentuminen	94
1.3 Maastapoistumisvero	95
1.4 Kiinteistön luovutus suojelualueeksi	96
2 Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoittoverovapaus	97
3 Pääomansijoitus yhtiön verotuksessa	104
4 Menon ja menetysten vähennyskelpoisuus	107
4.1 Yleiset periaatteet	107
4.2 EVL:n säännöksiä menojen vähennyskelpoisuudesta	117
4.3 Menetysten vähennyskelpoisuus	119
4.4 Vähennyskelpoisuuden rajoituksia	122
4.5 Korkojen vähennysoikeus ja rajoitussäännökset	127
5 Tulojen ja menojen kohdentaminen	136
5.1 Emoyhtiön vai tytäryhtiön meno?	136
5.2 Kiinteä toimipaikka ja sen merkitys	138
5.3 Beneficial ownership – kuka on tulon tosiasiallinen edunsaaja?	141
6 Hyödykkeiden ryhmittely	142

6.1 Rahoitusomaisuus	142
6.2 Vaihto-omaisuus	144
6.3 Käyttöomaisuus	146
6.4 Muun omaisuuden omaisuuslaji	149
6.5 Sijoitusomaisuus	154
6.6 Omaisuuslajisiirrot	155
7 Jaksottaminen	156
7.1 Yleistä	156
7.2 Tulon jaksottaminen	157
7.3 Menon jaksottaminen	161
7.4 Käyttöomaisuuden hankintamenot	169
8 Varaukset	179
8.1 Yleistä	179
8.2 Toimintavaraus	181
8.3 Takuuvaraus	183
8.4 Hinnanlaskuvaraus	183
8.5 Jälleenhankintavaraus	184
9 Konserniavustus ja konsernituki	188
9.1 Konserniavustus	188
9.2 Konsernituki	193
V VAROJENJAON VEROTUS ERI YRITYSMUODOISSA	197
1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	197
1.1 Yritystulon jakaminen	197
1.2 Yritystulon jakaminen yrittäjäpuolisoiden kesken	200
1.3 Yksityisöt yksityisliikkeestä ja maatilataloudesta	201
1.4 Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus	202
1.5 Yksityisen elinkeinonharjoittajan tappiot	205
2 Elinkeinoyhtymän verotus	207
2.1 Yleistä	207
2.2 Elinkeinotulolähteen tulon jakaminen	211
2.3 Muiden tulolähteiden tulot	214
2.4 Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen verokohtelu	215
3 Osakeyhtiö	217
3.1 Erillisyyden periaate	217
3.2 Osingot noteeratusta yhtiöstä	219
3.3 Osingot muista kuin noteeratuista yhtiöistä	220
3.4 Ulkomaiselta yhtiöltä saatu osinko	221

3.5 Osingonjako in natura	222
3.6 Suosiva osingonjako ja sen verokohtelu	224
3.7 Erisuuruinen osinko yhtiöjärjestyksen määräysten perusteella	226
3.8 Osinkotulon jaksottaminen	231
3.9 Ennako-osinko	232
3.10 Välíosinko	233
3.11 Voitonjako omistajanvaihdostilanteissa	234
3.12 Osingonjaon peruuttaminen	236
3.13 Varojen jakaminen sijoitetusta vapaasta omasta pääomasta	238
3.14 Tappioiden vähentäminen	243
4 Nettovarallisuuden laskenta ja määräytymisajankohta	248
4.1 Käyttöomaisuus	248
4.2 Vaihto-omaisuus	249
4.3 Rahoitusomaisuus	249
4.4 Aineettomat hyödykkeet	250
4.5 Kiinteistöjen, rakennusten ja rakennelmien arvovertailu ja vertailuarvon määrittäminen	252
4.6 Arvopapereiden arvovertailu ja vertailuarvon määrittäminen	252
4.7 Velkojen vähentäminen	253
4.8 Osakaskohtaiset vähennykset	254
4.9 Nettovarallisuuden määräytymisajankohta	255
5 Osuuskunta	259
5.1 Osuuskunnan ylijäämänjaon verokohtelu	259
6 Elinkeinotoimintaa harjoittava kuolinpesä	268
6.1 Erillinen verovelvollisuus	268
6.2 Elinkeinoyhtymä	268
6.3 Elinkeinovarallisuuden myynti	269
6.4 Maatilatalouden tulolähde	270
6.5 Kuolinpesän elinkeino- ja maataloustoiminnan lopettaminen	271
7 Kokonaan tai osittain verovapaat yhteisöt	273
7.1 Valtion ja kuntien verovelvollisuus	273
7.2 Yleishyödyllisten yhteisöjen verotus	276
8 Väliyhteisötulon verotus Suomessa	284
VI YRITYSRAKENTEEN MUUTOKSET	291
1 Yritysmuodon muutokset	291
1.1 Yleiset periaatteet	291
1.2 Yritysmuodon muutostilanteet	296

1.3 Yritysmuodon muutoksen erityiskysymyksiä	304
2 Yritysjärjestelyt	312
2.1 EVL 52h §:n veronkiertosäännös	313
3 Sulautuminen	314
3.1 Sulautumistyytit	314
3.2 Verotus	315
3.3 Rajat ylittävä sulautuminen	318
3.4 Sulautumisvastike	318
3.5 Tappioiden siirtyminen	323
3.6 Verosuunnittelua vai veronkiertoa?	325
4 Jakautuminen	326
4.1 Jakautumistyytit	326
4.2 Jakautumisvastike	329
4.3 Tappioiden siirtyminen	333
4.4 Jakautuminen, osakkeiden jatkoluovutus ja purkaminen – verosuunnittelua vai veronkiertoa?	334
4.5 Tulon muuntaminen verovapaaksi – verosuunnittelua vai veronkiertoa?	339
4.6 Jakautuminen ja sukupolvenvaihdoshuojennuksen menettämisriski	341
4.7 Jakautuminen ja varainsiirtovero	341
5 Liiketoimintasiirto	342
5.1 Liiketoimintakokonaisuus	343
5.2 Siirrossa käytettävä arvo	350
5.3 TVL:n mukaan verotettavat yhteisöt ja liiketoimintasiirto	351
5.4 Kunta ja liiketoimintasiirto	351
6 Osakevaihto	353
6.1 Osakevaihto yhtiöoikeudessa	353
6.2 Osakevaihto verotuksessa	354
6.3 Vaihto vai osakevaihto?	356
6.4 Osakevaihto ja 10 prosentin sääntö	357
6.5 Osakevaihdon jälkeinen osingonjako	358
6.6 Osakkeiden hankintameno hankkineen yhtiön verotuksessa	361
6.7 Maastapoistumisverotus	361
6.8 Verosuunnittelua vai veronkiertoa?	361
6.9 Osakevaihto ja sukupolvenvaihdoshuojennuksen menettäminen	363

VII YHTIÖN JA SEN OSAKKEENOMISTAJAN VÄLISET OIKEUSTOIMET	367
1 Peiteltä osinko	367
1.1 Peitellyn osingonjaon veroseuraamukset	370
1.2 Peiteltä osinko ja omien osakkeiden hankinta	371
1.3 Laiton varojenjakso ja peiteltä osinko	372
2 Keskinäisen yhtiön erityiskohtelu	373
3 Alihintainen luovutus osakeyhtiölle	377
3.1 Luovuttajan verotus	377
3.2 Rinnastus apportiin	378
4 Osakaslaina	381
5 Siirtohinnoittelu	383
5.1 Siirtohinnoitteluoikaisu	383
5.2 Siirtohinnoitteludokumentointi	385
5.3 Siirtohinnoitteludokumentointi ja verotuksen maakohtainen raportti	387
5.4 Peitellyn osingon ja siirtohinnoitteluoikaisun suhde	388
6 Hybridijärjestelyt	389
 VIII LIIKETOIMINTAKAUPAN VEROKOHTELU	 393
1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	393
2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	397
2.1 Yhtiön verotus	397
2.2 Ostajan verotus	398
2.3 Taselainatun varallisuuden myyminen	399
3 Osakeyhtiö	400
 IX HENKILÖYHTIÖN JA OSAKEYHTIÖN MYYNIN VEROKOHTELU	 405
1 Henkilöyhtiön osuuden luovutus	405
1.1 Yhtiöosuuden hankinta-ajankohdan ja hankintamenon määräytyminen	405
1.2 Uusien yhtiömiesten mukaan ottaminen	407
1.3 Negatiivisen oman pääoman merkitys luovutusvoitto-verotuksessa	408
2 Osakeyhtiön myynnin verokohtelu TVL:n mukaan	411
2.1 Arvopapereiden omistusaika ja hankintameno	411
2.2 Osakkeen hankintamenon erityistilanteita	418

2.3 Työpanososakkeiden luovutuksen verokohtelu	421
3 Sukupolvenvaihdosluovutukset	422
3.1 Johdanto	422
3.2 Luovutuksen kohde	423
3.3 Luovutuksen osapuolten välinen sukulaisuus	427
3.4 Luovutettavan omaisuuden omistusaika	428
3.5 Huojennuksen menettäminen	429
4 Osakeyhtiön omien osakkeiden hankkiminen ja luovuttaminen	430
4.1 Omien osakkeiden hankkiminen	430
4.2 Omien osakkeiden luovuttaminen	435
5 Luovutustappio	436
5.1 Luovutustappion vähentäminen	436
5.2 Arvonmenetys	436
5.3 Vähennyskelvottomat luovutustappiot	438
6 Yritysvarallisuuden käyvän arvon määrittäminen	439
6.1 Vertailukauppa ja arvonmääritysmenetelmät	439
6.2 Osakkeiden erilaisuuden merkitys	442
6.3 Lunastuslauseke ja osakkeen käypä arvo	446
6.4 Osakassopimuksen merkitys	446
6.5 Verohallinnon ohje	447
X YRITYSTOIMINNAN LOPETTAMISEN VEROKOHTELU	453
1 Toiminimen lopettaminen	453
2 Henkilöyhtiön purkaminen	455
2.1 Purettava yhtiö	455
2.2 Yhtiömiehen verotus	456
3 Osakeyhtiön purkaminen	457
3.1 Purettava yhtiö	457
3.2 Jako-osan saajan verotus	460
3.3 Veronkiertosäännöksen soveltuminen purkamisessa	461
LÄHDELUETTELO	462
ASIAHAKEMISTO	464
OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	466

LYHENNELUETTELO

AKYL	laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988)
ArvL	laki varojen arvostamisesta verotuksessa (1142/2005)
EOYL	osakeyhtiölaki (734/1978)
ETY	Euroopan talousyhteisö
EU	Euroopan unioni
EVL	laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)
EY	Euroopan yhteisö
EYL	eurooppayhtiölaki (742/2004)
HAO	hallinto-oikeus
HE	hallituksen esitys
KHO	korkein hallinto-oikeus
KKO	korkein oikeus
KPL	kirjanpitolaki (1336/1997)
KVL	keskusverolautakunta
OYL	osakeyhtiölaki (624/2006)
PerVL	perintö- ja lahjaverolaki (378/1940)
TVL	tuloverolaki (1535/1992)
VaVM	valtiovarainvaliokunnan mietintö
VerL	verotuslaki (482/1958)
VML	laki verotusmenettelystä (1558/1995)
vp	valtiopäivät

I

ALKUSANAT

ALKUSANAT

4. PAINOKSEEN

Yritysverotuksen saralla ei ole viime vuosina tapahtunut merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia. Merkille pantavaa on myös se, että aivan viime vuosina on tullut loppujen lopuksi melko vähän merkittävää uutta oikeuskäytäntöä, jotakin kuitenkin.

Teoksen neljäs painos rakentuukin huomattavilta osin aikaisempaan painokseen. Teosta on kuitenkin pyritty edelleen parantamaan ja ennen kaikkea ajantasaistamaan. Viimeksi mainittu tarkoittaa lähinnä sitä, että uusien oikeuskäytäntö on otettu huomioon. Lisäksi Verohallinnon ohjeissa esille tuotuja tulkintakannanottoja on tuotu esille tarpeellisin osin.

Kirjan toimitustyössä ovat olleet suurena apuna Margit Tolvanen ja Leena Viitala.

Teoksen ensimmäisen painoksen (2011) esipuheessa totesin tyttärien osalta seuraavaa: ”Jäänkin odottamaan heidän teoksiaan, joissa he toivottavasti kiittävät jollain tavoin isäänsä. Se olisi hienoa, ja olisin siitä sekä onnellinen että ylpeä.” Tyttäreni Heljä väitelti reilu kuukausi sitten sotatieteiden tohtoriksi. Toiveeni toteutui!

Turussa lokakuun 3. päivänä 2024

Jaakko Ossa